

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΠΟΦΑΣΗ

248/2015

(της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 22η Οκτωβρίου του έτους δύο χιλιάδες πέντε (2015), ημέρα Πέμπτη και ώρα 11:00 π.μ., και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7 στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Αντιπρόεδρος: Χριστίνα Μπουσουλέγκα

2. Μέλη: Ευάγγελος Καραμανλής

Ιωάννα Κουλούρη

Δημήτριος Λουρίκας (με τηλεδιάσκεψη)

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Γραμματέας: Λεμπούση Παρασκευή

Εισηγητής: Κ. Καϊάφα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό

Ερώτημα: Το με αριθμό πρωτ. 2832.10/25611/2015/02-11-2015 αίτημα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιώτικης Πολιτικής (εφεξής Υπουργείο), προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ (εφεξής Αρχή), που παραλήφθηκε από την Αρχή στις 05/10/2014 με αριθμ. πρωτ. 4324.

Θέμα: Έγκριση προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη προμήθειας εκπαιδευτικών κειμένων της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού/Πλοιαρχων-Μηχανικών (εφεξής ΑΕΝ/Π-Μ) ακαδημαϊκού έτους 2015-2016, συνολικού προϋπολογισμού 321.435,72 χωρίς ΦΠΑ, σύμφωνα με

τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του ΠΔ 60/2007 παρ. 1.β (για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων).

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

1. α) Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 2638/98 (ΦΕΚ Α' 204) «2. Για την υποβοήθηση του διδακτικού έργου, καθώς και για τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών συγγράφονται και παρέχονται εκπαιδευτικά βοηθήματα, όπως βιβλία και διδακτικές σημειώσεις, από τους διδάσκοντες ή άλλους εξειδικευμένους επιστήμονες. Με απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι έκδοσης, διάθεσης και προμήθειας των ανωτέρω εκπαιδευτικών βοηθημάτων, καθώς και αποζημίωσης των συγγραφέων τους.».

β) Κατ' εξουσιοδότηση του παραπάνω νομού εκδόθηκε η με αριθμ. Μ 2111.1/2/99 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β' 1168/1999), όπως τροποποιήθηκε με την με αριθμ. 3611/05/05 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 1942/2005), με θέμα: «Καθορισμός των όρων έκδοσης, διάθεσης και προμήθειας των Εκπαιδευτικών βοηθημάτων ΑΕΝ, καθώς και αποζημίωσης των συγγραφέων τους» και σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτής: «1. Για την υποβοήθηση του διδακτικού έργου των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) χορηγούνται στους σπουδαστές τους για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών ένα διδακτικό βοήθημα που ανήκει σε μία από τις κατωτέρω κατηγορίες: α) Διδακτικά βιβλία ΑΕΝ (...) 3. Η χορήγηση στους σπουδαστές διδακτικών βοηθημάτων της κατηγορίας α της παραγρ. 1 του άρθρου αυτού είναι υποχρεωτική, εφόσον υφίστανται αυτά..(...)». Παρακάτω στο άρθρο 2 καθορίζεται πως «(...) τα διδακτικά βιβλία Α.Ε.Ν χρησιμοποιούνται για τέσσερα (04) συνεχή έτη», περαιτέρω δε στο άρθρο 3 «Τα διδακτικά βιβλία Α.Ε.Ν. εκδίδονται με ευθύνη και δαπάνες του ιδρύματος Ευγενίδου. (...) Κάθε αντίτυπο διδακτικού βιβλίου Α.Ε.Ν. διατίθεται στο Υ.Ε.Ν. για τις εκπαιδευτικές ανάγκες των Α.Ε.Ν. σε τιμή εκδοτικού κόστους».

γ) Ακολούθως, με την με αριθ. πρωτ.: 2231.4-1/70/01-07-2015 (ΑΔΑ: Ω4Μ7465ΦΘΘ-Β2Κ) Υπουργική Απόφαση, όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκε με την αριθ. πρωτ.: 2231.4-1/235/27-07-2015 (ΑΔΑ: 7ΚΗΓ465ΦΘΘ-Ο1Θ) Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκαν τα Εκπαιδευτικά Κείμενα Α', Β', Γ, Δ', Ε' ΚΑΙ ΣΤ' εξαμήνων των ΑΕΝ Μηχανικών διδακτικού έτους 2015-2016, καθώς και τα εγχειρίδια κατευθυνόμενης Εκπαίδευσης επί πλοίου σπουδαστών ΑΕΝ Μηχανικών.

δ) Κατόπιν τούτου, ο επισπεύδων φορέας (Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ναυτικών) υπέβαλε προς τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου το με αριθμό 2231.4-2/304/2015/7-8-2015 πρωτογενές αίτημα ποσού 339.782,79 ευρώ με ΦΠΑ για την εν λόγω προμήθεια, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ αριθμ 2814.1.13/5/2015/25-8-2015 απόφαση έγκρισης. Η εν λόγω απόφαση αφορά την προμήθεια εξήντα οκτώ (68) διαφορετικών βιβλίων από το Ίδρυμα Ευγενίδου, τα οποία περιλαμβάνονταν στις προαναφερόμενες υπουργικές αποφάσεις.

ε) Το Υπουργείο υπέβαλε την από 17/09/2015 βεβαίωση του Ιδρύματος Ευγενίδου, σύμφωνα με την οποία "Το Ίδρυμα Ευγενίδου βεβαιώνει ότι κατέχει τα πνευματικά και τα αποκλειστικά δικαιώματα εκδόσεως και διαθέσεως των διδακτικών βιβλίων για τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού που περιέχονται στις υπουργικές αποφάσεις με αρ. πρωτ. α) 2231.4-1/70/01-07-2015 (ΑΔΑ: Ω4Μ7465ΦΘΘ-Β2Κ) και β) 2231.4-1/235/27-07-2015 (ΑΔΑ: 7ΚΗΓ465ΦΘΘ-Ο1Θ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει".

στ) Επιπλέον, σύμφωνα με το από 1/10/2015 πρακτικό της, η Επιτροπή Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων των τακτικών διαγωνισμών και των διαδικασιών διαπραγμάτευσης έτους 2015 γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της προσφυγής στη διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, βάσει

του άρθρου 25 παρ 1 εδ β' του πδ 60/2007, για την προμήθεια εκπαιδευτικών κειμένων στις ΑΕΝ/Π-Μ για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, από το Ίδρυμα Ευγενίδου.

ζ) Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα από τον φορέα, πραγματοποιήθηκε από την επισπεύδουσα υπηρεσία (Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ναυτικών) εκτεταμένη έρευνα στο σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας της χώρας καθώς και στο ελεύθερο εμπόριο κατά το τρέχον έτος, εκ της οποίας διαπιστώθηκε η μοναδικότητα του Ιδρύματος Ευγενίδου ως εκδότη διδακτικών βιβλίων που να καλύπτουν όλη την ύλη των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών των σχολών Α.Ε.Ν. και ειδικότερα, η μοναδικότητα του Ιδρύματος Ευγενίδου αναφορικά με την έκδοση των βιβλίων που αναφέρονται στις παραπάνω αποφάσεις.

2. Κατόπιν των ανωτέρω, το Υπουργείο, υπέβαλε στην Αρχή σχέδιο απόφασης και ζητά τη σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης για τη σύναψη προμήθειας εκπαιδευτικών κειμένων της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού/Πλοιάρχων-Μηχανικών (εφεξής ΕΝ/Π-Μ) ακαδημαϊκού έτους 2015-2016, συνολικού προϋπολογισμού 321.435,72 χωρίς ΦΠΑ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του ΠΔ 60/2007 παρ. 1.β (για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων).

II. Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ, υποπερίπτωση δδ) του ν. 4013/2011 ορίζει: *“δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων.”*

4. Η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

“γ) Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως «δημόσια σύμβαση προμηθειών.

δ) Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην των δημοσίων συμβάσεων έργων ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα II.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II, θεωρείται ως δημόσια σύμβαση υπηρεσιών, εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II και η οποία

δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα I παρά μόνο παρεμπιπτόντως σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται ως δημόσια σύμβαση υπηρεσιών”

5. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

“Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 137.000 ευρώ, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός αυτών που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο iii), που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος IV. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε i) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, είτε ii) από τις αναθέτουσες αρχές που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αφορούν προϊόντα τα οποία δεν καλύπτει το Παράρτημα V, είτε iii) από οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή και έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες της κατηγορίας 8 του Παραρτήματος II A, υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών της κατηγορίας 5 των οποίων οι θέσεις στο CPV είναι αντίστοιχες με τους αριθμούς αναφοράς CPC 7524, 7525 και 7526, ή/και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II B.”

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του αριθ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 30ής Νοεμβρίου 2011 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε 207.000 ευρώ.

6. Το άρθρο 25 παρ. 1 περ. β και γ και παρ. 2 περ. α του π.δ. 60/2007 προβλέπει:

Άρθρο 25

Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 31 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

[...]β) εάν, για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα,

γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις ενδιαφερόμενες αναθέτουσες αρχές, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού που αναφέρονται στο άρθρο 24. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

III. Νομική εκτίμηση

7. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]».

8. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το αίτημα της αναθέτουσας αρχής, η συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη για την προμήθεια εκπαιδευτικών κειμένων της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού/Πλοιάρχων-Μηχανικών ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 ανέρχεται σε 321.435,72 χωρίς ΦΠΑ. Όμως, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτει ότι η ανάθεση της έκδοσης των διδακτικών βιβλίων Α.Ε.Ν. γίνεται επί τη βάσει ειδικού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, το οποίο αναγνωρίζει την επιστημονική συμβολή του Ευγενιδείου στη διαδικασία παραγωγής των διδακτικών βιβλίων (βλ. ιδίως άρθρο 3 Μ 2111.1/2/99 Κ.Υ.Α. σύμφωνα με το οποίο «*Τα διδακτικά βιβλία Α.Ε.Ν. εκδίδονται με ευθύνη και δαπάνες του ιδρύματος Ευγενίδου. (...) Κάθε αντίτυπο διδακτικού βιβλίου Α.Ε.Ν. διατίθεται στο Υ.Ε.Ν. για τις εκπαιδευτικές ανάγκες των Α.Ε.Ν. σε τιμή εκδοτικού κόστους*»).

Στη βάση αυτού του πλαισίου εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 2814.1.13/5/2015/25-8-2015 απόφαση του Υπουργείου το πρωτογενές αίτημα για την προμήθεια εξήντα οκτώ (68) διαφορετικών βιβλίων από το Ίδρυμα Ευγενίδου, τα οποία ορίστηκαν με τις αναφερόμενες στο Ιστορικό Υπουργικές Αποφάσεις. Περαιτέρω, σύμφωνα με την από 17/09/2015 βεβαίωση του Ιδρύματος Ευγενίδου, το Ίδρυμα βεβαιώνει «*ότι κατέχει τα πνευματικά και τα αποκλειστικά δικαιώματα εκδόσεως και διαθέσεως των διδακτικών βιβλίων για τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού που περιέχονται στις υπουργικές αποφάσεις με αρ. πρωτ. α) 2231.4-1/70/01-07-2015 (ΑΔΑ: Ω4Μ7465ΦΘΘ-Β2Κ) και β) 2231.4-1/235/27-07-2015 (ΑΔΑ: 7ΚΗΓ465ΦΘΘ-Ο1Θ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει*».

Με τις προαναφερόμενες νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις επελέγη το Ευγενίδειο Ίδρυμα για την προμήθεια των συγκεκριμένων διδακτικών βιβλίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί μεταξύ άλλων και με τη συμβολή του, για να ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες των Α.Ε.Ν.. Υπό τα δεδομένα αυτά, η κρίση ως προς την επιλογή με τις προαναφερόμενες διατάξεις (Κ.Υ.Α. και Υ.Α.) του συγκεκριμένου Ιδρύματος για την προμήθεια των διδακτικών βιβλίων δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011 και εκφεύγει της αρμοδιότητας της Αρχής για την έκδοση σύμφωνης γνώμης.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ ομόφωνα αποφασίζει:

Την αποχή από την έκδοση γνώμης επί του αιτήματος του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιώτικης

Πολιτικής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για τη σύναψη προμήθειας εκπαιδευτικών κειμένων της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού/Πλοιάρχων-Μηχανικών ακαδημαϊκού έτους 2015-2016, συνολικού προϋπολογισμού 321.435,72 χωρίς ΦΠΑ, λόγω έλλειψης αρμοδιότητας.

ΑΘΗΝΑ, 22/10/2015

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΠΟΥΣΟΥΛΕΓΚΑ